

PÄÄTÖS
Nro 19/2025
Dnro PSAVI/14228/2023
24.2.2025

ASIA Ounasjokisuun uuden veneväylän ruoppaaminen, Kajaani

HAKIJA Vuottolahden kalastuskunta

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO	4
LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA	4
HANKKEEN SIJAINNINPAIKKA	4
HANKEALUEEN KAAVOITUSTILANNE	4
Kaavoitustilanne	4
Suojelualueet ja suojeltavat lajit	5
LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ	5
Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus	5
Vesistö tiedot	5
Vedenkorkeus ja virtaamat	5
Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma	6
Suoritettavat toimenpiteet	7
Veneväylän ruoppaus	7
Humuskuopat	7
Ruopattavien massojen laatu ja läjitys	8
Työn ajankohta ja kesto	8
Kiinteistö tiedot ja hanketta koskevat suostumukset	8
Hankkeen vaikutukset	9
Vaikutukset veden laatuun, vedenkorkeuksiin ja virtaamiin	9
Vaikutukset luontoarvoihin ja lajiesiintymiin	9
Vaikutukset vesi- ja ranta-alueiden käyttöön ja maisemaan	9
Toimenpiteet menetyksen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi	9
Hankkeen hyödyt ja menetykset	10
Tarkkailu	10
HAKEMUKSEN TÄYDENNYS	10
HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN	11
LAUSUNNOT	11
MUISTUTUS	13
HAKIJAN SELITYS	15
MERKINTÄ	15
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	16
KÄSITTELYRATKAISU	16
PÄÄASIARATKAISU	16
LUPAMÄÄRÄYKSET	16
Töiden suorittaminen	16
Kunnossapito	17
Korvaukset	17
Tarkkailu	18
Töiden aloittaminen ja toteuttaminen	19
Ilmoitukset	19
OHJAUS ENNAKOIMATTOMAN EDUNMENETYKSEN VARALTA	19
RATKAISUN PERUSTELUT	19
Käsittelyratkaisun perustelut	19
Pääasiaratkaisun perustelut	20
Lupamääräykset	21
Sovelletut säännökset	22
Lausuntoihin ja muistutukseen vastaaminen	22
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	22

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN	22
Oikeusohjeet.....	23
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN.....	23
MUUTOKSENHAKU	24

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO

Vuottolahden kalastuskunta on 15.11.2023 aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lupaa Ounasjokisuun veneväylän ruoppaamiseen Oulujärven Ounaslahdessa Kajaanin kaupungissa.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilain 3 luvun 3 §:n 1 momentin 8) kohta ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

HANKKEEN SIJAINNIN

Ounasjoki sijaitsee noin 20 km Kajaanin keskustasta lounaaseen. Hankealue sijoittuu Oulujärven (vesistötunnus 59) Ärjän Selän lähialueelle (59.321) Ounaslahdelle laskevan Ounasjoen suulle.

HANKEALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Kaavoitustilanne

Hankealueella ei ole asemakaavaa.

Hankealueella on voimassa Oulujärven rantayleiskaava, Uimaniemen osa-alue, joka on hyväksytty Vuolijoen kunnanvaltuustossa 26.6.1999. Hankkeessa ruopattava alue sijaitsee kaavassa vesialueeksi (W) merkityllä alueella. Läjitysalueet 1 ja 2 sijaitsevat maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M). Hankealue sijaitsee ympäristöarvoiltaan merkittävällä alueella (my-mek), joka pyritään säilyttämään mahdollisimman luonnonomukaisena. Rakentaminen ja ympäristönhoito on alueella sallittua niin, että luonnon ominaispiirteet säilyvät.

Kainuun voimassa oleva vaihemaakuntakaava 2030 on hyväksytty maakuntavaltuustossa 16.12.2019 (25 §) ja se on saanut lainvoiman. Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 käsitellään alue- ja yhdyskuntarakennetta, virkistystä, liikennejärjestelmää, luonnon- ja kulttuuriympäristöä sekä luonnonvarojen käyttöä ja elinkeinojen toimintaedellytyksiä. Rantojen käyttöä koskeva yleinen suunnittelumääräys Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 kuuluu seuraavasti: Ranta-alueita tulee kehittää viihtyisinä asumisen ja virkistysalueina huomioon ottaen vapaa-ajan, osa-aika- tai pysyvän asumisen tarpeet. Alueiden suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota sähköisten palvelujen saatavuuteen, olemassa olevaan infrastruktuuriin sekä ympärivuotisen käytön edellytyksiin. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee ottaa huomioon yleisen virkistyskäytön tarpeet ja vesille pääsyn mahdollisuudet, luonnon- ja maisema-arvot sekä vesi- ja energiahuollon järjestäminen.

Merkinnällä M osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita. Suunnittelumääräyksen mukaisesti maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita voidaan käyttää alueen pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös erityislainsäädännön ohjaamana muihin tarkoituksiin, kuten luontais- tai muuhun elinkeinotoimintaan, turvetuotantoon, maa- ja kiviainesten ottoon, haja-asutusluonteiseen pysyvään ja loma-asumiseen sekä jokamiehenoikeuden (nykyisin jokaisenoikeus) rajoissa ulkoiluun ja retkeilyyn. Alueille voidaan perustaa yksityisiä suojelualueita. Ilman erityisiä perusteita hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita ei tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön. Maankäyttöä suunniteltaessa on tuettava metsätalousalueiden yhtenäisyyttä ja toimivuutta.

Suojelualueet ja suojeltavat lajit

Ounaslahden itärannalla on paunikon (*Crassula aquatica*) esiintymä, jonka olemassaolon on tarkastanut Kainuun ELY-keskus vuonna 2016. Paunikko on viimeisimmän 2019 tehdyn uhanalaisarviointin mukaan uhanalainen, vaarantunut (VU) laji. Lajin kasvupaikka on rannalla matalassa vedessä.

Alueella on tehty lisäksi tarkentava luontoselvitys linnuston ja viitasammakoiden osalta 21.5. ja 26.5.2023. Ounaslahdella on havaittu viitasammakoita hankealueesta noin 150–200 metriä länteen päin olevalla alueella. Alueen lintulajisto on selvityksen mukaan melko vaatimaton.

LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus

Oulujärven Ounaslahteen laskevan Ounasjoen jokisuuta on tarkoitus kunnostaa ja kaivamalla ruopata uusi turvallinen veneväylä. Jokisuulta Oulujärvelle lähtevä nykyinen uoma on mutkittileva ja matalan veden aikaan vaikeasti veneillä kuljettava.

Kunnostustoimenpiteisiin kuuluu veneväylän ruoppaaminen, humuskuoppien kaivu sekä kaivumaiden läjittäminen kuivalle maalle kyseessä olevan kiinteistön omistajien luvalla. Suunniteltu veneväylän pituus on noin 500 metriä.

Vesistötiedot

Vedenkorkeus ja virtaamat

Oulujärveä säännöstellään ja keskimääräinen vuotuinen vedenkorkeusvaihtelu on 1,7 metriä. Ounaslahtea lähin jatkuva vedenkorkeuden mittauspiste sijaitsee Vuottolahden pohjukassa noin 8 km lounaaseen Ounaslahdesta (vesiteitse 12 km).

Vedenkorkeuden tunnusluvut (N2000) vuosilta 1990–2022 Vuottolahdessa:

	N2000
HW	123,96
MHW	123,49
MW	122,98
MNW	122,48
NW	121,63

Ounasjoen valuma-alue on kooltaan noin 6,9 km². Ounasjoen virtaama on arvioitu pienen järveltömän vertailuvesistön (Myllypuro 103) sekä Nuottipuron ja Vaarajoen vesistömallijärjestelmän simuloitun tietoaineiston avulla. Vertailuvesistöt ovat lähes järveltömiä, kuten Ounasjoen valuma-alue sekä ne sijaitsevat maantieteellisesti lähellä Ounasjokea. Ounasjoen virtaamana voidaan käyttää MQ 0,08 m³/s sekä mitoitusvalumana vesiensuojelurakenteissa MHq 160 l/skm² ja Hq_{1/20} 300 l/skm².

Ounasjoen virtaama ja mitoitusvaluma:

NQ	0,000 m ³ /s	Nq	0 l/skm ²
MNQ	0,001 m ³ /s	MNq	0,15 l/skm ²
MQ	0,08 m ³ /s	Mq	11 l/skm ²
MHQ	1,1 m ³ /s	MHq	160 l/skm ²
HQ	2,1 m ³ /s	Hq _{1/20}	300 l/skm ²

Valuma-alue on metsätalousvaltainen. Maataloutta ja asutusta on vain vähän. Alueen latvoilla sijaitsee myös suojeltua avosuota. Ounaslahden valuma-alueesta noin kolmasosa on turvemaata, kolmasosa kalliomaata ja loput moreenia tai hienojakoista savimaata.

Suurin osa valuma-alueella tehdyistä ojituksista on alueilla, joissa on ohut turvekerros. Ounasjoen alajuoksulla myös savialueita on ojitettu. Maaperän ja ojitustilanteen perusteella valuma-alueelta tuleva kiintoainekuormitus on todennäköisimmin eloperäistä humusta ja epäorgaanista hienoa saviainesta. Karkeaa kiintoainekuormitusta, kuten hiekkaa lienee vähemmän. Suomen ympäristökeskuksen vesistömallijärjestelmän VEMALA-työkalun version 3 mukaisen kiintoainekuormitusmallin mukaan Ounasjoen mukana kulkeutuu nykytilassa noin 20 000 kg kiintoainetta vuosittain. Suurin osa tästä tulee metsäalueilta, sekä luonnonhuhoutumana että ojituksen ja maaston muokkauksen seurauksena.

Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma

Oulujärvi sijaitsee Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueella. Oulujärvi on pintavesityypiltään suuri humusjärvi (Sh) ja sen ekologinen tila on hyvä Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuosille 2022–2027 mukaan. Kemiallinen tila on hyvää huonompi, mikä johtuu prioriteettiaineiden (bromattujen difenyyliettereiden) luokituksen muutoksesta viimeisimmässä arvioinnissa.

Suoritettavat toimenpiteet

Vesistön ruoppaaminen sisältää muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- alueen merkintä maastoon, työmaamittaukset ja tarkemittaukset
- läjitysalueiden raivaus
- työalueen merkintä
- työmaatiet, tarvittaessa jäädytys
- jään poisto työalueelta ja kasaus alueen reunoille
- ruoppausmassojen siirto traktorikalustolla
- vesinäytteiden otto
- ruoppausmaiden läjitys ja maisemointi etukäteen sovituille alueille
- kulkureittien kunnostus
- työalueen siistiminen

Veneväylän ruoppaus

Ounasjokisuulle on suunniteltu kaivinkoneella kaivaen ruopattavaksi noin 500 metrin mittainen suoralinjainen veneväylä Oulujärvelle. Vesistön pohjan luotauksiin ja mittauksiin perustuvien laskemien mukaan ruopattavan maa-aineksen määrä on noin 1 200 m³tr. Veneväylän suunniteltu pohjanleveys on 5,0 metriä ja luiskan kaltevuus 1:2. Ruopattavan alueen kohdalla vesistön pohja on aikaisempien tutkimusten perusteella kivistä silttimoreenia ja paikalle kulkeutunutta pohjaan kertynyttä hie-noainesta.

Kaivettavan uoman ympäristö ja ranta-alueen työmaatietä sekä läjitys-alueet lingotaan talven aikana lumesta niin, että jääkansi paksuntuu. Ruoppaustyö tehdään matalan veden aikaan kevättalvella, kun jää on kiinni pohjassa. Tela-alustaisella ja koneohjausmittauksella varustetulla kaivinkoneella poistetaan jäät kaivettavan uoman kohdalta ja jääkamit siirretään sivuun. Mikäli jään vahvuus ja vedenpinnan korkeus vaikeuttavat kaivutyötä, voidaan ruoppausuomasta poistetusta jääkameista tehdä työalusta koneiden alle. Urakoitsija suunnittelee kaivu- ja työjärjestyksen jään vahvuuden ja veden korkeustilanteen ja käytettävissä olevan kaivinkone- ja traktorikuljetuskaluston mukaan. Uoma ja humuskuopat kaivetaan suunniteltuun sijaintiin ja syvyyteen koneohjausmallia hyödyntäen. Uoman pohjan tarkemittaus tehdään kaivutyön edetessä. Mikäli kaivumassat ovat vetisiä kasataan massat jään päälle ja valute-taan vettä vähemmäksi. Kuivat tiiviit kaivumaat nostetaan suoraan trak-torin lavalle ja siirretään läjitysalueille. Ruoppauksen jälkeen siistitään työmaa ja jääkamit jätetään sulamaan kaivalueen reunalle. Työaluetta ympäröivät lippusiimat kerätään pois, kun jään päällä vielä pystyy tur-vallisesti liikkumaan.

Humuskuopat

Veneväylän alkupäässä joen suulla sijaitseva nykyinen humuskuoppa syvennetään ja puhdistetaan sinne kertyneestä lietteestä. Toinen hu-muskuoppa kaivetaan Ounasjoen sillan ylävirran puolelle. Humuskuopat ovat noin 10–15 m²:n laajuisia ja niistä kaivetaan yhteensä noin 25 m³

ruoppausmassoja, jotka sijoitetaan veneväylän ruoppauskaivumassojen seassa läjitysalueelle 1.

Ruopattavien massojen laatu ja läjitys

Ruoppausmassoista ei hakemuksen täydentämisen aikana oteta maanäytteitä. Ruopattavan alueen kohdalla vesistön pohja on aikaisempien tutkimusten perusteella kivistä silttimoreenia ja pohjaan kertynyttä hienoainesta. Kohteessa mahdollisesti esiintyvistä haitta-aineista ei ole tietoa. Kohteesta kaivamalla ruopattavat maamassat ovat hakijan arvion mukaan läjityskelpoisia.

Ruoppausmassojen läjitysalue 1:n pinta-ala on noin 800 m² ja läjitysalue 2:n pinta-ala on noin 500 m². Läjitysalueet raivataan edellisenä syksynä puustosta ja tasataan alueiden pohjat. Suunnitellut läjitysalueet ovat kuivalla maalla, eikä vesistön vedenpinnan korkeuden vaihtelu pääse vaikuttamaan läjitysalueisiin.

Ruoppauskaivumaat siirretään traktoreilla läjitysalueille. Ruoppausmassat sijoitetaan kuivalle maalle ja muotoillaan kaivinkoneella loiviksi kumpareiksi ja läjitysalueita ympäröivään maastoon sopivaksi. Läjityskasojen korkeudeksi tulee keskikohdalta noin 1,5–2 metriä. Ruoppausmassakasojen pintaan nousee luontaisesti nopeasti kasvillisuutta, joka sitoo pinnan ja estää hienoainesten valumista sateiden ja lumen sulamisen vaikutuksesta. Kasvillisuuden kasvuun lähdön nopeuttamiseksi läjitysalueen pintaan voidaan istuttaa ympäristöön sopivia puun taimia ja heinäkasvin siementä. Läjitysalueet ovat niin kaukana rannasta, etteivät vesistön tulvat yllä alueille. Maa-ainekset eivät pääse valumaan oja myöten rantaan ja vesistöön. Läjitysalue 1 on noin tasolla +127,5 ja läjitysalue 2 noin tasolla +126, eli molemmat alueet ovat yli metrin ylempanä Oulujärven ylimmästä vesipinnasta +123,8. Läjitystyön päätyttyä kuljetusreitit, mökkitie ja piha-alue kunnostetaan ja mahdolliset läjityksessä tukkeutuneet ojat avataan.

Työn ajankohta ja kesto

Vesistön vesipinta on yleensä matalimmillaan maaliskuun puolesta välistä huhtikuun puoleen väliin saakka ja suotuisimman rakentamisajankohdan määrittämiseksi tulee tarkkailla työn toteuttamisvuoden kevättalven jäätilannetta sekä vesistöennusteita ja laatia rakentamisaikataulun mukaisesti.

Työt tehdään maaliskuun huhtikuussa arkipäivisin klo 7.00–18.00. Vesistön puolella tehtävien töiden arvioidaan kestävän noin 3–4 työviikkoa ja niiden on oltava valmiina huhtikuun loppuun mennessä.

Kiinteistötiedot ja hanketta koskevat suostumukset

Ruopattava alue sijaitsee hakijan hallinnassa olevalla vesialueella Vuotolahden kalaveden osakaskunta 205–876–3–0

Ruopattavat massat sijoitetaan tiloille:

- 1/3 massoista sijoitetaan tilalle Kotikontu 205–417–2–63

- 2/3 massoista sijoitetaan tilalle Jokirinne 205–417–2–68

Hakijalla on mainittujen tilojen omistajien kirjallinen suostumus ruoppausmassojen läjittämisestä.

Ounasjokeen sillan yläpuolelle kaivettavan humuskuopan tekemiseen on tilojen Perälä 205–417–2–2 ja Raivio 205–417–4–110 omistajien kirjallinen suostumus.

Hankkeen vaikutukset

Vaikutukset veden laatuun, vedenkorkeuksiin ja virtaamiin

Veneuoman ruoppauskaivu voi mahdollisesti aiheuttaa tilapäistä veden samentumista. Samentuminen on kuitenkin lyhytaikaista ja rajoittuu ruoppauskohteen läheisyyteen ja sen vaikutukset ovat väliaikaisia ja vähäisiä, kun työt tehdään matalan veden aikaan, jolloin jääkansi on lähellä pohjaa ja paikoin pohjassa kiinni.

Humuskuopilla pyritään ehkäisemään Ounasjoelta huuhtoutuvan hie-noaineksen kulkeutumista Ounaslahdelle ja Oulujärvelle.

Valmiilla veneväylällä ei hakijan arvion mukaan ole vaikutusta Oulujärven vedenkorkeuksiin eikä virtaamiin.

Vaikutukset luontoarvoihin ja lajiesiintymiin

Luontoselvityksen perusteella veneväylän ruoppaus ei aiheuta vahinkoa alueen luontoarvoille.

Veneväylän ruoppauksella ei ole hakijan arvion mukaan vaikutusta kalakantoihin.

Vaikutukset vesi- ja ranta-alueiden käyttöön ja maisemaan

Ounaslahdessa ja Ounasjoen varrella on vakituisia asuinrakennuksia ja loma-asutusta. Oulujärvi ja Ounasjoki ovat asukkaiden ja mökkiläisten aktiivisessa käytössä.

Pohjan ruoppauskaivu kaivinkoneella ja kaivumaiden siirto traktorikalustolla aiheuttaa työn aikana vesistöalueella normaalia maarakennustyöstä syntyvää melua ruoppausalueen ja läjitysalueiden lähiympäristössä.

Valmiilla veneväylällä ei ole vaikutusta alueen maisemaan. Läjitysalueet sijoittuvat kuivalle metsämaalle, eivätkä ne näy vesistön suuntaan.

Toimenpiteet menetysten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi

Jäällä työalue rajataan lippusiimalla, tarvittaessa käytetään hämäräkytkimillä varustettuja vilkkuvaloja ja ruoppaustyöstä ilmoitetaan alueen asukkaille.

Hankkeen hyödyt ja menetykset

Veneväylän uoman kaivu suoralinjaiseksi ja pienveneille riittävän syväksi parantaa veneilymahdollisuuksia ja -turvallisuutta liikuttaessa Ounasjoelta järvelle ja takaisin.

Veneväylän uoman kaivu ei aiheuta ympäristölle tai luonnonoloille sellaisia vaikutuksia, joista aiheutuisi vahinkoa tai haittaa.

Tarkkailu

Ruoppaustyötä suorittavan urakoitsijan on ennen kaivutöiden aloitusta oltava yhteydessä vesialueen ja kiinteistöjen omistajiin, joiden alueella kuljetaan, työskennellään ja ruoppausmaita siirretään. Alueet tulee tarkastaa ja katselmoida maastossa ennen töiden aloitusta, ja valmistumisen jälkeen sulan maan aikana.

Ruoppauskaivutyöstä aiheutuvaa vesistön samentumista seurataan ottamalla vesinäytteitä kolmesta pisteestä ennen työn aloitusta, yksi vesinäytekerros työn aikana ja yksi töiden valmistuttua, viimeinen näytteenotto kierros tehdään kesäkuun alussa. Tilaaja otattaa ja tutkituttaa vesinäytteet, joista tutkitaan väri, sameus ja kiintoainek. Vesinäytetulokset toimitetaan Kainuun ELY-keskukselle ja Kajaanin kaupungille.

Veden mahdollista samenumista voidaan tarkkailla myös dronella ja kuvaamalla.

HAKEMUKSEN TÄYDENNYS

Hakija on 5.3.2024 täydentänyt hakemusta seuraavilla tiedoilla:

- Asianosaisten kiinteistöjen omistajien yhteystiedot ja kartta juoksevalla numeroinnilla
- Hakemuksen liitekartan korvaava liite 2. korvaava kartta; 205 -OYK 1/7 Oulujärven rantayleiskaava, Uimaniemen osa-alue ja rantayleiskaavamerkinntät
- Suunnitelmakartat 101 ja 102 ilman kiinteistötunnuksia
- Läjitysalueiden ja humuskuoppa 2:n kohdalta kiinteistön omistajien kirjallinen sopimus toimenpiteistä kiinteistöllä
- Läjitysalueiden 1 ja 2 pinta-alat tekstissä ja kartoilla 101 ja 102
- Läjitysalueiden ja humuskuoppien luontoarvot
- Humuskuoppien laajuus ja kaivumassojen sijoittaminen
- Ruoppausmassojen läjityskelpoisuus ja niiden sijoittaminen
- Ruoppaustyö ja siihen liittyvät muut toimenpiteet sekä arvio toimenpiteiden vaikutuksesta
- Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä karttaote ja selostus
- Paunikon esiintymisalueen esitys kartalla
- Raportti "Ounaslahden valuma-alue, Kajaani. Kiintoaineen kuormitusselvitys ja yleissuunnitelma 6/2023"

Täydennyksen tiedot on olennaisilta osin sisällytetty edellä olevaan ker-toelmaosaan.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat lupaviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa <https://ylupa.avi.fi> 19.3.–25.4.2024. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Kajaanin kaupungin verkkosivuilla. Hakemusta koskeva ilmoitus on julkaistu 19.3.2024 Kainuun Sanomat -nimisessä sanomalehdessä.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksesta lausunnon Kainuun elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastualueelta, Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta (Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut), Kajaanin kaupungilta, Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta, Kainuun museolta ja Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta.

LAUSUNNOT

1) Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualue on lausunnossaan todennut, että ruoppauksesta saattaa aiheutua veden samentumista ja kiintoaineen lisääntymistä lähialueella sekä ravinteiden vapautumista. Hankkeen toteutusvaiheessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että samentumat jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Työn aikana vesistön vedenlaadun tarkkailu tulee suorittaa hakemuksen mukaisesti.

Ruoppausmassat tulee maisemoida ympäristöön sopivalla tavalla ja muotoilla maastoon sopivaksi.

Hankkeen luontovaikutusten arviointi perustuu riittäviin ja asianmukaisiin selvityksiin. Selvitysten mukaan hankkeella ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia alueen luontotyyppeihin ja lajistoon. Luonnonsuojelulain mukaiset säädökset on otettu huomioon suunnitelmassa.

Kainuun ELY-keskus katsoo, että ruoppauksen yhteydessä kaivettavat humuskuopat vähentävät valuma-alueelta tulevaa hiehoainesmäärää. Humuskuoppien toiminnan varmistamiseksi niiden kunnossapidosta tulee huolehtia säännöllisin väliajoin.

Kainuun ELY-keskus ei näe yleisen edun kannalta estettä luvan myöntämiselle.

2) Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen (Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut) on lausunnossaan todennut, että ruoppaustöiden aikainen samentuminen voi haitata kalastusta. Samentumishaitta on kuitenkin tilapäinen. Estettä luvan myöntämiselle ei yleisen kalatalousedun näkökulmasta ole, eivätkä hankkeen vaikutukset edellytä kalataloudellisten velvoitteiden määräämistä. Ruoppaukset tulee tehdä talvella huhtikuun loppuun mennessä.

Perusteluna on todettu, että ruoppauksen yhteydessä tapahtuva veden samenneminen voi aiheuttaa tilapäistä kalojen karkoittumista, mutta sillä

ei arvioida olevan vaikutusta kalakantoihin. Samentumisen vaikutus talviaikaiseen kalastukseen jää vähäiseksi.

Hankkeen vaikutukset vesistöön yleisen kalatalousedun näkökulmasta voidaan siten arvioida jäävän vähäisiksi.

3) Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva ympäristöteknisen lautakunnan lupajaosto toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Lupajaosto pitää kannatettavana Vuottolahden kalastuskunnan hake-
musta Ounasjokisuun uuden veneväylän ruoppaamisesta paitsi alueen
yleisen virkistyskäytön myös Ounaslahden valuma-alueen kiintoaine-
kuormituksen hallinnan näkökulmasta. Ounasjoen valuma-alueelta tu-
leva kiintoainekuormitus tukkeuttaa Ounasjokisuun aluetta. Kuormituk-
sen vähentämiseksi Kaipo-verkko –hankkeessa laaditussa suunnitel-
massa esitetäänkin erilaisia metsätalouden vesiensuojelutoimenpiteitä.

Valuma-alueelta vesistöön kulkeutuvaa hienoaineksen määrää vähen-
tää myös ruoppauksen yhteydessä Ounasjokisuun alueelle kaivettavat
humuskuopat. Ruoppaushankkeen yhteydessä kunnostetaan humus-
kuoppa 1 uuden veneväylän rannanpuoleisessa päässä ja Ounasjoen
sillan ylävirran puolelle kaivetaan uusi humuskuoppa 2. Lupajaosto hu-
omauttaa, että näiden humuskuoppien toiminnan varmistamiseksi ne tu-
lee jatkossa tyhjentää säännöllisin väliajoin.

Lupajaoston mielestä ruoppaus tulee toteuttaa sellaisena ajankohtana
ja sellaisin menetelmin, että ruoppauksen kaivutyöstä aiheutuu mahdol-
lisimman vähän haittaa vesistölle, rannan eliöstölle ja ranta-asutukselle.
Kaivumassojen läjitysmassat tulee sijoittaa riittävän etäälle vesistöä
läjitetyn kiintoaineksen takaisin kulkeutumisen ehkäisemiseksi. Läjitys-
alueiden kasvittumista tulee seurata ja tarvittaessa edistää.

Hakemuksessa on esitetty ruoppaustyön tarkkailuksi vesistön samentu-
misen seurantaa ennen työn aloitusta, työn aikana ja viimeiseksi töiden
valmistuttua. Lupajaosto esittää, että tämän lisäksi tarkkailuun lisätään
humuskuoppien kunnan ja toiminnan pitempiaikainen seuranta. Lisäksi
hakija tulee velvoittaa pitämään humuskuopat kunnossa kaivamalle ne
kertyneestä kiintoaineksestä säännöllisin väliajoin.

4) Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Hankkeen kohteena oleva kulkuväylä on yksityinen kulkuväylä. Yksityi-
siä väyliä tai niiden turvalaitteita ei merkitä merikarttoihin. Hankealueen
läheisyydessä ei sijaitse vesilain mukaisia yleisiä kulkuväyliä (vesi-
väyliä) eikä merenkulun turvalaitteita.

Traficom huomauttaa, että ruopattavan kulkuväylän merkinnässä ei tule
käyttää virallisia yleisille kulkuväylille tarkoitettuja merenkulun turvalait-
teita. Kulkuväylän merkintään voi käyttää esimerkiksi sinivalkeisia viit-
toja, jotka ovat tarkoitettu yksityisten kulkuväylien merkitsemiseen. Yksi-
tyisten kulkuväylien merkintään käytettävien viittojen tulee erottua ulko-
asultaan (väriykseltään) selkeästi yleisillä kulkuväylillä käytetyistä. Mer-
kintä on esitetty seikkaperäisesti ohjeessa: *Yksityisten kulkuväylien
merkintä* (TRAFICOM/200067/03.04.01.01/2020). Edellä mainittu ohje

on ladattavissa Traficomien verkkosivuilta (Traficom > Säädökset ja määräykset).

MUISTUTUS

5) Voitto Arto Määttä (tila Tuliniemi 205-417-2-83)

Muistuttaja mielestä hanketta tulisi tarkastella ensisijaisesti vesien kunnostuksen näkökulmasta, eikä veneilijöiden turvallisuuden kannalta.

Muistuttajan mukaan Ounaslahden osalta vedenvirtaus tulee muuttamaan olennaisesti. Jokisuulla nykyinen jokiväylä on kaartunut joelta katsottuna vasempaan, pitkin rantaviivaa. Kyseinen puoli Ounaslahdesta on rehevöitynyt, mikä on johtunut pääosin Ounasjoen väylän kautta tuleista kiintoaineista, roskista, humuksista ja ravinteista. Vaikka hakemuksen mukaan kyseisessä jokiväylässä on ollut humuskuoppa, niin sillä ei ole ollut sanottavaa vaikutusta kiintoaineiden ja ravinteiden pysäyttämisen osalta. Nyt hakemuksen mukaan kuoppa kaivetaan uudelleen ja "toivotaan", että se pysäyttäisi kaikki ei toivotut ainekset ennen Ounaslahtea. Kuopan sijainti on kuitenkin virheellinen, koska se on Ounaslahdessa ja näin altis jatkuville virtauksille. Lisäksi lännen ja pohjoisen puolelta suuntautuva tuuli aaltoineen huuhtoo humuskuoppaa. Lisäksi ennen siltaa sijaitseva toinen humuskuoppa on mitoitetaan liian pieni.

Uuden jokiväylän avaaminen Ounaslahden osalla tarkoittaa siis kiintoaineiden, roskien, humuksen ja ravinteiden leviämistä uudella tavalla ja uudella voimalla uusien virtauksien myötä. Lisäksi mahdollisesta uudesta jokiväylästä tulisi irtoamaan ohutta maa-ainesta virtauksien mukaan. Koko Ounaslahden osalta voi vesi siis sekoittua pahoin todella pitkäksi aikaa. Tulva-ajat ja vesisateet aiheuttavat veden laadun heikkenemisen yllättävällä tavalla, jota tässä ruoppaussuunnitelmassa ei ole osattu huomioida, eikä tuoda esille.

Muistuttajan näkemyksen mukaan hakemuksen liitteenä oleva Ounasjoen valuma-alue selvitys ja yleissuunnitelma on laadittu tavalla, joka sisältää paikoin virheellistä tietoa. Selvityksessä ei tuoda sellaisia selkeitä joen valuma-alueen kunnostuskohteita sekä ratkaisumenetelmiä, jotka varsinaisesti kohdistuisivat jokiuomaan ja valuma-alueen ongelmakohtiin. Muistuttajan näkemyksen mukaan valuma-alueella ongelmat tulee ratkaista ensin ja tämän jälkeen tulee keskittyä jokisuun uuden jokiväylän avaamiseen. Ounasjokisuun ruoppaussuunnitelmassa ei pystytä millään tavoin perustelemaan, ettei hankkeen toteuttamisesta olisi haittaa Ounaslahden ranta-asukkaille. Sama koskee vesistön kuntoa, joka taas heijastuu muun muassa kalaston sekä linnuston olosuhteisiin Ounaslahdella. Ranta-alueen maanomistajana ja kesämökin omistajana muistuttaja näkee suunnitelmassa monta kyseenalaista tekijää, jotka pahimmillaan saattavat vaikuttaa Ounaslahden osalta negatiivisesti.

Muistuttajan vaatimukset:

Muistuttaja katsoo, että lupaa hakenut taho ja sitten myöhemmin tähän lupaan liittyvät muut tahot, ovat korvausvelvollisia kiinteistön omistajille,

eli kesämökkiläisille, maanomistajille sekä vakituisille ranta-asukkaille, jos ruoppaushanke toteutetaan suunnitelman mukaisesti, eikä uloteta lisätoimenpiteitä jokiväylään valuma-alueella.

Korvausvelvollisuuden perusteluna on kiinteistön arvon aleneminen:

1. Veden laadun heikkeneminen (sameus ja roskaisuus) Ounaslahden osalla.
2. Ounaslahdessa vesikasvillisuuden lisääntyminen ja jatkuvan rehevöitymisen lisääntyminen sekä siitä aiheutuvat haittatekijät.

- Edellyttää veden laadun seurantaan toukokuussa ja syyskuussa vuosittain (Kainuun Ely-keskus).

- Suunnitelmassa ei ole mainintaa hankkeen epäonnistumisesta ja sen seuraamuksista sekä korvausvelvoitteista

Muistuttajan esitys korvauskäytännöksi:

- Ounaslahden rehevöitymisestä: pysyvä haitta 35 % kiinteistön verotusarvosta, tarkastellaan kahden vuoden aikajänteellä
- Ounaslahden veden laatu: vuosittainen haitta 10 % kiinteistön verotusarvosta. Tarkastellaan kaksi kertaa kesässä, touko- ja syyskuussa.

Muistuttajan esittämä vaihtoehto korvausmenettelylle on se, että valuma-alueelle tehtäisiin tarkka suunnitelma ja sen mukaiset toimenpiteet, joilla saataisiin kitkettä kiintoaineet, ravinteet, roskat ja humukset mahdollisimman vähiin ennen kuin ne virtaavat veden mukana Ounaslahteen. Luvanhakija ja muut luvassa olevat toimijat velvoitetaan käynnistämään Ounasjoen jokiväylän valuma-alueella toimenpiteet vesistö-kunnostusratkaisujen kuntoon saattamiseksi ennen Ounaslahden Ounasjokisuun ruoppausta.

Kyseyseen valuma-alueeseen, siihen liittyviin ongelmiin ja mahdollisiin ratkaisuihin muistuttaja on tutustunut Metsäkeskuksen mukana jo aikaisemmin. Nyt tällä hetkellä vesimassat ovat koko ajan lisääntymässä, koska metsähakkuita alueella on ollut runsaasti. Tämä on merkinnyt myös ojituksen lisääntymistä. Tämä taas lisää ylimääräisiä maa-aineksia vesien mukaan. Toisin sanoen humuspitoiset vedet kiintoaineineen ja ravinteineen lisääntyvät jokiväylässä ja vesistö-kunnostustoimenpiteiden rakentamisen tarve on välttämätön.

Virtaukset ovat ajoittain jokiväylässä valuma-alueilla nyt jo mittavat. Lähtöpäästä (Karppisensuo) lähtevät vedet tulisi jakaa mahdollisimman useaan reittiin. Näin vesimassat pääsisivät virtaamaan mahdollisen helposti ilman, että ne eivät aiheuttaisi vahinkoa eri paikoissa. Määrätyissä kohdin Ounasjoen uoma on pienentynyt ja vesimassat aiheuttavat tulva-aikaan sen, että ne leviävät pitkälti maastoon, jolloin veden virtaus syövyttää maa-ainesta sekä kerää roskia mukaansa. Ongelmakohdat kohdistuvat ensimmäisenä Karppisensuolle, toisena Palosuolle, missä tilanne on vaikein. Siellä vesiensuojelutoimenpiteet olisivat ehdottoman tärkeitä ja myös mahdollisia. Asia on tuotu esille puhelinkeskustelussa Kainuun Ely-keskukselle (Voitto Määttä-Timo Piirainen).

Muistutuksen liitteenä on kuvia muun muassa Palosuon kohdalta ja Karppisen suon kohdalta.

Vesimassojen jakaminen ja varsinaisen jokiväylän kunnostaminen ja vesien kunnostushankkeiden kohdistaminen oikeisiin paikkoihin valuma-alueella olisi muistuttajan mukaan ratkaisu Ounasjoen ongelmiin.

HAKIJAN SELITYS

Hakija on selityksessään todennut, että hakijan, Vuottolahden kalastuskunnan, mielestä annetut neljä lausuntoa ovat puoltavia ja antavat riittävät tiedot hankkeen toteuttamiseksi.

Jälkivelvoitteissa hakijalle on laitettu kaikki velvoitteet. Vuottolahden kalastuskunta katsoo kuitenkin, että hankkeen alulle panijat jokivarren asukkaat huolehtivat humuskuoppien tarkkailun ja tyhjennyksen. Ruopauksen hyöty kohdistuu pääasiallisesti jokivarren asukkaille ja tulevaisuudessa väylä pysyy avoinna ainakin joelta tulevan humuksen puolesta.

Muistutuksessa on otettu huomioon koko valuma-alue ja siellä tehdyt runsaat ojitukset. Ojitusten tekijöiden (maanomistajien) on pitänyt huolehtia, ettei sieltä pääse kiintoainesta vesistöön. (Hakija viittaa humuskuoppien huoltoon tulevaisuudessa.)

Lupahakemushanke koskee veneväylän tekemistä Ounasjokisuuhun, jotta jokivarren asukkaat pääsevät turvallisesti veneellä järvelle ja takaisin kotiin.

MERKINTÄ

Aluehallintovirastolla on asiaa ratkaistaessa ollut käytettävissä seuraavat asiakirjat tai lähteet:

- Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022–2027 Osa 1: Vesienhoitoaluekohtaiset tiedot. Raportteja 8/2022.
- Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen toimenpideohjelma vuosille 2022–2027 Osa 1. Lähtökohdat toimenpiteiden suunnittelulle, Osa 2. Vesienhoidon toimenpiteet. Raportteja 9/2022
- Kainuun vaihemaakuntakaava 2030.
- Historialliset ilmakuvat (1955–2024), Maanmittauslaitos. Katsottu Paikkatietoikkunasta 23.9.2024.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

KÄSITTELYRATKAISU

Aluehallintovirasto ei tutki vaatimuksia, jotka kohdistuvat Ounasjoen joki-uoman ja valuma-alueen kunnostamiseen eikä siihen liittyviä korvausvaatimuksia taikka muitakaan vaatimuksia, jotka eivät koske hakemuksen mukaista hanketta.

PÄÄASIARATKAISU

Aluehallintovirasto myöntää Vuottolahden kalastuskunnalle luvan veneväylän ruoppaukseen vesialueella Vuottolahden kalaveden osakaskunta 205–876–3–0 sekä humuskuopan tekemiseen tiloilla Perälä 205–417–2–2 ja Raivio 205–417–4–110 Ounasjokisuussa Oulujärven Ounaslahdessa, Kajaanin kaupungissa.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia lupamääräyksiä.

LUPAMÄÄRÄYKSET

Töiden suorittaminen

1. Oulujärven Ounaslahden Ounasjokisuun uuden veneväylän ruoppausta koskeva hanke on toteutettava seuraavien hakemukseen 15.11.2023 ja sen täydennyksiin 5.3.2024 ja 14.3.2024 liitettyjen karttojen ja piirustusten osoittamiin paikkoihin sekä niistä ja hakemussuunnitelmasta ja sen täydennyksistä muutoin ilmenevällä tavalla:
  - Liite 5. Piir. nrot 201–226, päivätty 30.6.2023 Suunnitelmapiirustukset MK 1:100. Paalukohtaiset tyyppipoikkileikkaukset.
  - Liite 6. Piir. nrot 227–229, päivätty 30.6.2023 Suunnitelmapiirustukset MK 1:1000. Pituusleikkaus plv. 0–500, plv. 0–350 ja plv. 350–500.
  - Piir. nro 101, 23.2.2024 päivätty suunnitelmapiirustus, suunnitelmapiirustusta, MK 1:4000 (hakemuksen täydennys 5.3.2024)
  - Piir. nro 102, 23.2.2024 päivätty suunnitelmapiirustus MK 1:2000, (hakemuksen täydennys 5.3.2024)Ruopattavan väylän pohjan taso on +122 (N2000).
2. Suunnitelmiin saadaan Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla tehdä sellaisia vähäisiä muutoksia, jotka eivät lisää haitallisia vaikutuksia ympäristöön eikä yleiseen tai yksityiseen etuun.

3. Ruoppaustyöt on tehtävä mahdollisimman yhtäjaksoisesti talviaikana 1.2.–30.4. ja silloinkin ne on ajoitettava mahdollisimman vähävirtauksiin ajankohtaan. Työt on tehtävä sellaisilla työmenetelmillä, että kaloille ja vesiluonnolle, vesialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä.
Töiden suorittamisesta ei saa aiheutua sellaista veden samentumista, melua tai muuta haitallista seurausta, joka kohtuullisin kustannuksin on vältettävissä. Melua aiheuttavia työvaihteita ei saa tehdä klo 22.00–7.00.
4. Ruoppausmassat (noin 1 225 m³ktr) saadaan sijoittaa tilojen 205–417–2–63 ja 205–417–2–68 maa-alueille. Ruoppausmassojen kuljetukset on tehtävä siten, että massoja ei pääse valumaan vesistöön tai kuljetusreitille kuljetuksen aikana. Vastaavasti läjitykset on tehtävä siten, että massoja ei pääse valumaan pintavesiin. Läjitysalue on muotoiltava maastoon sopeutuvaksi ja maisemoitava ympäristöön sopivalla tavalla.
6. Luvan saajan on poistettava töistä aiheutuneet jätteet ja toimitettava ne asianmukaisesti käsiteltäväksi, sekä huolehdittava töiden jälkien siistimisestä.
7. Luvan saajan on huolehdittava siitä, ettei töiden aikana vesiliikennettä tai muuta vesistön käyttöä vaikeuteta enempää kuin tarkoitetun tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä.
Ruoppausalue on talviaikana merkittävä näkyvästi ja selkeästi heijastimilla varustetulla lippusiimalla ja töistä on tiedotettava siten, että niistä ei aiheudu vaaraa vesiliikenteelle tai liikenteelle jäällä tai maa-alueella myöskään töiden ollessa keskeytettynä.
8. Työkoneet on tarkistettava päivittäin ennen töihin ryhtymistä mahdollisten öljyvuootojen toteamiseksi. Työmaalla on oltava asianmukaiset öljyntorjuntavälineet öljyvahinkojen varalta.
9. Ennen ruoppausten aloittamista on selvitettävä alueella kulkevien kaapelien ja johtojen sekä muiden vedenalaisten rakenteiden tai laitteiden sijainnit. Mahdollisten kaapelien ja johtojen suojauksista ja siirroista on sovittava niiden omistajien kanssa.
Luvan saajan on huolehdittava siitä, ettei työalueella mahdollisesti olevia toisten omistamia rakenteita tai laitteita vahingoiteta. Työstä aiheutuvat välittömästi ilmenevät vahingon on viipymättä korvattava vahingonkärsijälle.

Kunnossapito

10. Veneväylän merkitsemislaitteista on huolehdittava asianmukaisesti. Humuskuopat on tarkistettava säännöllisin väliajoin ja puhdistettava tarvittaessa.

Korvaukset

11. Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys on viivytyksettä korvattava vahinkoa kärsineelle.

Tarkkailu

12. Luvan saajan on nimettävä hankkeelle henkilö, joka vastaa tämän lupapäätöksen määräysten noudattamisesta. Henkilön nimi ja yhteystiedot on ilmoitettava Kainuun ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle hyvissä ajoin ennen hankkeen töiden aloittamista.

13. Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia vedenlaatuun.

Vesinäytteet on otettava kolmesta pisteestä kerran ennen työn aloitusta, kerran ruoppaustyön aikana ja kerran työn valmistuttua kesäkuun alussa. Vesinäytteiden analyysitulokset on toimitettava Kainuun ELY-keskukselle ja Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Kullakin näytteenotokerralla määritetään näytteistä ainakin seuraavat suureet:

- väri
- sameus
- pH
- kiintoaine

Näytteenoton yhteydessä on kirjattava ylös vallitsevat sääolosuhteet, lämpötila ja muut näytteenottoon ja tuloksiin mahdollisesti vaikuttavat seikat.

Näytteet on otettava kunnostusajankohdan vesisyvyyden puolesta välistä. Vesistö tarkkailun näytteiden ottajan on oltava ympäristönäytteenottajan pätevyyden omaava tai muutoin hyvin näytteenottoon koulutettu ja riippumaton näytteenottaja. Analyysit on tehtävä sertifioitussa laboratoriossa akkreditoituilla menetelmillä kansainvälisiä tai kansallisia menetelmästandardeja noudattaen tai soveltaen. Mittausepävarmuus on otettava huomioon tulosten tulkinnassa.

Yhteenvetoraportti tarkkailun tuloksista on toimitettava kahden kuukauden kuluessa viimeisen näytteenotokerran jälkeen. Raportissa on tarkasteltava hankkeen vaikutuksia veden laatuun ja siihen on liitettävä kaikki vedenlaatutulokset.

Kainuun ELY-keskus voi tarvittaessa täydentää ja muuttaa tarkkailua.

14. Luvan saajan on ruoppaus- ja läjitystöiden aikana pidettävä työmaapäiväkirjaa, johon on kirjattava päivittäin ainakin seuraavat tiedot:
- suoritettavat työvaiheet sekä työmenetelmät
  - työskentelyaika
  - ruopattujen massojen määrä ja laatu
  - sääolosuhteet
  - vesialueen samentumiseen ja sen leviämiseen vaikuttavat tekijät
  - käytetyt läjitysalueet ja läjitysten tila

Päiväkirjaan on merkittävä myös poikkeukselliset tilanteet ja niihin johtaneet syyt sekä sattuneet vahingot ja ilmoitukset niistä sekä lisäksi muut asiat, joilla voi olla merkitystä hankkeen vaikutusten arvioinnissa ympäristöön tai yleiseen taikka yksityiseen etuun.

Työmaapäiväkirja on pyydettyessä esitettävä Kainuun ELY-keskukselle ja Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä niille, joiden oikeus tai etu on päiväkirjaan merkityistä tiedoista riippuvainen.

15. Mikäli ruoppauksesta johtuvaa samentumaa tai kiintoaineksen kulkeutusta havaitaan merkittävässä määrin tai samentuma on ennalta arvioitua laajempaa, luvan saajan on ryhdyttävä toimenpiteisiin samentumisen ja kiintoaineksen leviämisen estämiseksi ja tarvittaessa keskeytettävä samentumista aiheuttavat työt. Lisäksi asiasta on viipymättä ilmoitettava Kainuun ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Samalla Kainuun ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle on tehtävä esitys toimenpiteistä haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.

Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

16. Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä kolmen vuoden kuluessa ja hanke on toteutettava olennaisilta osin kuuden vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa raukeaa.

Ilmoitukset

17. Töiden aloittamisesta on 30 päivää etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.
18. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

OHJAUS ENNAKOIMATTOMAN EDUNMENETYKSEN VARALTA

Jos tässä päätöksessä tarkoitettu toimenpiteestä aiheutuu edunmenetyksiä, jota lupaa myöntäessä ei ole ennakoitu, eikä asiasta sovita, voidaan siitä vaatia korvausta erikseen siten kuin vesilain 13 luvun 8 §:ssä on säädetty.

RATKAISUN PERUSTELUT

Käsittelyratkaisun perustelut

Muistutuksessa on esitetty vaatimuksia, jotka kohdistuvat hankealuetta ylempänä Ounasjokeen sekä joen valuma-alueeseen. Vesilain mukaisen luvan käsittelyn yhteydessä voidaan ratkaista vain hakemuksen mukainen asia. Aluehallintovirastolla ei ole toimivaltaa tutkia vaatimuksia, jotka kohdistuvat muussa toiminnassa ja muualla kuin hakemuksen mukaisella hankealueella tapahtuvaan toimintaan ja sen vaikutuksiin.

Aluehallintovirasto jättää hakemuksen mukaiseen toimintaan liittymättömät korvausvaatimukset tutkimatta. Jos tämän lupapäätöksen mukaisesta toiminnasta aiheutuisi ennakoimatonta vahinkoa, voi korvausta hakea ennakoimattoman vahingon varalta annetun ohjauksen mukaisesti.

Pääasiantarkaisun perustelut

Hankkeen tarkoitus on veneväylän ruoppaaminen Ounasjokisuussa Oulujärven Ounaslahdessa ja väylän varrella olevien kahden humuskuopan kaivaminen. Veneväylän oikaisulla ja syventämisellä jokisuulla helpotetaan kulkua pienillä veneillä.

Vesilain 3 luvun 3 §:n kohdan 8) mukaan vesialueen ruoppaaminen edellyttää vesilain mukaista lupaa, jos ruoppausmassan määrä ylittää 500 m³, jollei kyse ole julkisen kulkuväylän kunnossapidosta. Hakemuksen mukainen veneväylä on yksityinen kulkuväylä. Veneväylän ja humuskuoppien ruoppauksessa on ennalta arvioitu ruopattavaksi määräksi noin 1 225 m³tr.

Vesialueella tehtävistä ruoppaustöistä aiheutuu työn aikaista veden samentumista, jota ei voi hankkeen toteuttamisessa täysin estää. Samentuminen on kuitenkin ennalta arvioiden lyhytkestoista ja tilapäistä. Aluehallintovirasto arvioi, että hakemuksen mukaisten ruopattavien massojen mahdolliset haitta-aineet eivät tämän päätöksen määräyksiä noudattaen ja läjitysalueelle sijoitettuina aiheuta ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Veneväylän syventämisestä ei ennalta arvioiden aiheudu vaikutuksia järven vedenkorkeuksiin tai jokisuiston virtaamiin. Hankkeella ei ole vaikutusta maankäytön suunnitteluun tai voimassa oleviin kaavoihin.

Ruoppaus ei muuta alueen maisemakuvaa. Suunnitellulla ruoppaus- ja läjitysalueella tai niiden välittömässä läheisyydessä vaikutusalueella ei sijaitse uhanalaisten lajien esiintymiä, erityisen tärkeitä elinympäristöjä tai muinaismuistoja. Ounaslahden itärannalla on uhanalaisen paunikon (*Crassula aquatica*) esiintymä. Lajin tunnettu kasvupaikka on rannalla matalassa vedessä. Ruoppausalue sijoittuu riittävän etäälle esiintymäpaikasta niin, että ennalta arvioiden lajin esiintymälle ei aiheudu haitallisia vaikutuksia. Myös linnustoa ja viitasammakon esiintymiä on selvitetty. Ruoppauksella ei ennalta arvioiden ole heikentäviä vaikutuksia linnustoon. Viitasammakko on luonnonsuojelulain 78 §:ssä tarkoitettu tiukkaa suojelua edellyttävä eliölaji. Tiukkaa suojelua edellyttävään eliölajiin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Ottaen huomioon hankealueen etäisyys havaitusta viitasammakoesiintymästä ja hankkeen toteuttaminen tämän päätöksen mukaisesti, sanottuja vaikutuksia viitasammakolle ei arvioida aiheutuvan.

Oulujärvi kuuluu pintavesityyppiin Suuret humusjärvet (Sh). Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuosille 2022–2027 mukaan Oulujärven ekologinen tila on luokiteltu hyväksi. Kaikkien vesi-

muodostumien kemiallinen tila on huono. Tämä johtuu siitä, että bro-mattujen difenyylieettereiden pitoisuudet ylittävät asiantuntija-arviona niille asetetun ympäristölaatunormin. Tilanne on sama kaikkialla Suomessa. Ilmaperäinen laskeuma näkyy useiden Kainuun hyvässä tai erinomaisessa ekologisessa tilassa olevien järvien, kuten Oulujärvenkin ahventen elohopeapitoisuuden ympäristölaatunormin ylityksenä.

Hanke on pienialainen suhteessa vesimuodostuman kokoon ja sen vaikutukset veden laatuun ovat lyhytkestoisia, joten hankkeen ei arvioida vaikuttavan haitallisesti vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseen.

Hankkeessa toteutettavilla humuskuopilla pyritään ehkäisemään Ounasjoelta huuhtoutuvan hienoaineksen kulkeutumista Ounaslahdelle ja Oulujärvelle. Hakemuksen mukaan Ounasjokisuun yläpuolisen valuma-alueen ja uomien tarkastelua on tehty erilliseen Kaipo verkko –hankkeeseen liittyen. Mainitun tarkastelun havaintojen ja tulosten perusteella suunnitellaan ja toteutetaan pienimuotoisia toimenpiteitä, joilla metsä- ja suoalueiden valumavesien hienoainespitoisuuksien valumista alapuoliseen vesistöön voidaan vähentää.

Hakijalla on oikeus tai suostumukset hanketta varten tarvittaviin alueisiin. Ennalta arvioiden hankkeesta vesistöille, ympäristölle ja kalastolle aiheutuvat haitat ovat niin vähäisiä ja tilapäisiä, että niistä ei aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Edellä mainituin perustein hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Näin ollen luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Lupamääräykset

Luvassa on annettu tavanomaiset määräykset rakentamisesta, kunnossapidosta, rakentamisajasta ja valmistumisilmoituksesta.

Hankkeesta voi aiheutua ruoppaustyön aikana samentumista vesistöissä ja muutakin haittaa hankealueen läheisyydessä. Hankkeesta mahdollisesti aiheutuvien vahingollisten seurausten toteamiseksi on tarpeen määrätä luvan saajalle tarkkailuvelvoite.

4. Ruopattujen massojen kuljetus ja läjitys on tehtävä siten, ettei niistä aiheudu ympäristön likaantumista tai pilaantumista.

7. Määräys on tarpeen ruoppaustyön aikaisen jäällä tapahtuvan liikenteen, esimerkiksi mahdollisen moottorikelkkailun turvallisuuden takaamiseksi. Ruoppausalue on merkittävä jäällä liikkujien tiedoksi riittävän selkeästi liikkujien turvallisuuden varmistamiseksi.

12. Hankkeesta vastaavan henkilön nimen ja yhteystietojen ilmoittaminen helpottaa Kainuun ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen ja Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatyötä.

Tarkkailua ja kirjanpitoa koskevat lupamääräykset 13 ja 14 ovat tarpeen luvan saajan selvilläolovelvollisuuden takaamiseksi ja toiminnan mahdollisten ympäristövaikutusten selvittämiseksi. Tarkkailuvelvoitetta määrättäessä on lisäksi otettu huomioon, mitä Oulujoen-lijoen vesienhoitosuunnitelman seurantaohjelmassa on pidetty tarpeellisenä seurannan järjestämiseksi.

Luvassa on vesilain mukaan määrättävä aika, jonka kuluessa hanke on toteutettava ja jonka kuluessa toteuttamiseen on ryhdyttävä. Lupamääräyksessä 16 määrätty aika on riittävä hankkeen toteuttamiseksi.

Lupamääräysten 17 ja 18 mukaiset ilmoitukset ovat tarpeen hankkeen valvonnan vuoksi.

Sovelletut säännökset

Vesilain 2 luvun 7 §, 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohta, 5 §, 6 §, 7 §, 8 §:n 1 ja 2 momentit, 9 §:n 2 momentti, 10 §, 11 § ja 18 §

Lausuntoihin ja muistutukseen vastaaminen

Aluehallintovirasto ottaa **Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen, Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen ja Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen** lausunnoissaan esittämät vaatimukset huomioon ratkaisusta, lupamääräyksistä sekä niiden perusteluista ilmeväällä tavalla.

Voitto Arto Määtän 5) muistutuksessa esiin tuoduista seikoista aluehallintovirasto toteaa, että hakemussuunnitelman mukaisesti toteutettuna veneväylän ruoppaamisesta ei ennalta arvioiden aiheudu sellaisia virtaaman tai veden laadun muutoksia Ounaslahdessa, jotka merkittävästi heikentäisivät vesistön tilaa. Humuskuoppien seurannasta ja kunnostamisesta on annettu määräys. Hankkeen vaikutusten seuraamiseksi on annettu määräys veden laadun tarkkailusta.

Muutoin muistutuksessa esitettyihin vaatimuksiin aluehallintovirasto on vastannut edellä käsitteilyratkaisussa ja sen perusteluissa.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 2 300 euroa.

Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Maksu määräytyy aluehallintovirastojen maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (867/2023) mukaisesti. Asetuksen liitteenä olevan

maksutaulukon mukaan alle 2 000 m³tr ruoppausta koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 2 300 euroa.

Oikeusohjeet

Valtioneuvoston asetus (867/2023) aluehallintovirastojen maksuista heinä–joulukuussa vuonna 2023

Valtioneuvoston asetus (858/2024) aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2025 ja 2026 8 §

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Päätös tiedoksi sähköpostilla

Kajaanin kaupunki

Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut

Kainuun museo

Liikenne- ja viestintävirasto, Traficom

Suomen ympäristökeskus

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaiset

Ilmoittaminen yleisessä tietoverkossa ja Kainuun Sanomat -lehdessä

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen lupaviranomaisen verkkosivuilla <https://ylupa.avi.fi>.

Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Kajaanin kaupungin verkkosivuilla.

Päätöstä koskeva ilmoitus julkaistaan Kainuun Sanomat -sanomalehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Valtteri Niskanen ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Helena Moilanen.

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0295 017 688 tai 0295 016 000.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liite

Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021) säädetään. Maksun suuruus on 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **2.4.2025**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja
  - asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
  - asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)

PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihe: 029 56 42 611

asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Tämä asiakirja PSAVI/14228/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/14228/2023 har godkänts elektroniskt

Moilanen Helena 20.02.2025 08:07

Niskanen Valtteri 20.02.2025 08:22